

Vergaderjaar 2009–2010

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1007

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 april 2010

Het doet mij genoegen u hierbij te kunnen aanbieden de kabinetsreactie op het wetgevings- en werkprogramma 2010 van de Europese Commissie.

In de kabinetsreactie en de bijlage wordt evenals vorig jaar een appreciatie gegeven van de strategische oriëntatie van het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie.

In de bijlage (I) is een selectie opgenomen van nieuwe initiatieven van de Commissie waarvan het kabinet heeft geoordeeld dat deze voor Nederland van mogelijk groot belang zullen zijn vanwege bijvoorbeeld politiek en/of maatschappelijk belang, relatief grote financiële gevolgen of complexiteit van de implementatie.

Dit wetgevingsprogramma is het eerste van het nieuwe college van EU-Commissarissen dat begin dit jaar door het Europees Parlement werd beëdigd. Gevolg daarvan is dat dit programma ons later bereikt dan gebruikelijk en de periode tot het volgende wetgevingsprogramma (naar verwacht in november a.s.) korter is.

Onderstreept dient te worden dat het een eerste appreciatie en selectie betreft, merendeels gebaseerd op beperkte informatie van de Commissie. De afzonderlijke appreciaties van de initiatieven hebben dus een voorlopig karakter. In de loop van 2010 zullen de contouren van de te verwachten Commissievoorstellen scherper worden en zullen de eerste oordelen aangevuld en/of gewijzigd moeten worden. Voorts kan opgemerkt worden dat de aangekondigde initiatieven die niet geselecteerd werden voor de eerste appreciatie, niet uit het vizier van het kabinet verdwijnen. Zoals altijd zal Nederland ook bij de verdere vormgeving van en besprekingen over deze initiatieven een actieve rol wensen te spelen.

Het kabinet ziet uit naar de gedachtenwisseling met Uw Kamer over het wetgevings- en werkprogramma van de Europese Commissie en de kabinetsreactie

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

Kabinetsreactie op het Wetgevings- en Werkprogramma 2010 (COM(2010) 135 Final

Algemeen deel

1. Inleiding

Na de parlementaire instemming met het nieuwe Commissie college en aansluitend op de eerdere «Politieke richtlijnen» die voorzitter Barroso op 3 september 2009 direct na zijn benoeming publiceerde, heeft de Commissie nu ook haar Wetgevings- en Werkprogramma (WWP 2010) bekend gemaakt. Het kabinet verwelkomt dit ambitieuze programma, dat behalve het programma voor 2010 ook een indruk geeft van de Commissie plannen voor de periode na 2010.

In tegenstelling tot het WWP voor 2009, dat het karakter had van een afrondingsoperatie, kondigt het onderhavige werkprogramma voor 2010 een nieuwe start aan met een nieuw Commissieteam en een aangepaste onderlinge taakverdeling. Dat neemt niet weg dat de problemen van mondiale omvang die de twee vorige programma's domineerden, ook het nieuwe Commissiebeleid en -programma blijven beheersen: de klimaatverandering en de financiële en sociaal-economische crisis. Van belang daarbij is dat de voorbereiding van besluitvorming over en uitvoering van de nieuwe initiatieven plaatsvinden in de context van het einde 2009 in werking getreden Verdrag van Lissabon. De behandeling van het bijgevoegde nieuwe wetgevingsprogramma wordt derhalve bepaald door een heldere verdragsstructuur, een duidelijkere bevoegdheidsverdeling en een andere werkrelatie van de Commissie met beide partners in het wetgevingsproces: de Raad van Ministers en het Europees Parlement. Laatstgenoemde heeft bovendien meer democratische bevoegdheden verworven en heeft nu op veel meer beleidsterreinen een medebeslissingsrecht.

Het nieuwe programma van de Commissie reflecteert een mate van continuïteit, consolidatie maar ook vooruitgang in de voortzetting van beleidsprogramma's als het Stockholm Programma als opvolger van het Haagse programma op het terrein van de JBZ-samenwerking en de continuering van het programma voor betere regelgeving en vermindering van administratieve lasten voor bedrijfsleven en burgers. Het nieuwe Verdragskader en de extra aandacht voor betere regelgeving geven de Commissie, de lidstaten en het Europees parlement de kans om het effect van EU-maatregelen op de fundamentele vraagstukken die de samenleving raken, te verhogen. Van bijzonder belang in dit verband is ook de overeenstemming van de Europese Raad van 25 maart jl. over de hoofdelementen van een nieuwe strategie voor werk en groei, als opvolger van de Lissabon Strategie.

Bij deze eerste appreciatie van de nieuwe Commissievoorstellen zal het kabinet, zoals ook benadrukt in de Staat van de Unie van september jl. (Kamerstuk 31 125, nrs. 1-2) blijven toezien op de totstandkoming van wetgeving met een stevig en breed draagvlak onder de burgers. Ook zal de vorm van de regelgeving evenredig moeten zijn aan het doel en voldoende ruimte moeten laten aan de lidstaten voor regionaal maatwerk en om, waar nodig, bij te dragen aan het beheer of de uitvoering. Het kabinet benadrukt in dit verband dat in deze kabinetsreactie een voorlopige appreciatie wordt gegeven. De uit dit programma voortkomende concrete voorstellen zullen steeds opnieuw nauwkeurig worden beoordeeld op met name bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit en de mogelijke financiële gevolgen voor Nederland.

Als algemene opmerking vooraf dient ook dat het kabinet kan instemmen met het voornemen van de Commissie om nauwgezet toe te zien op de nationale implementatie van Europese wetgeving. Het kabinet wil daaraan toevoegen dat verbeterde implementatie wat Nederland betreft vooral van belang is voor de voltooiing van de interne markt.

Voorts zal het kabinet de Commissie er bij voortdurend op wijzen terughoudendheid te betrachten bij het introduceren van nieuwe instrumenten. Het kabinet neemt in dit verband goede nota van de voorstellen die de Commissie in dit WWP opnieuw en terecht doet voor simplificatie van de EU-regelgeving en mogelijke terugtrekking van overbodig geworden regelgeving.

2. Prioritaire aandachtsgebieden

Het kabinet concentreert zich in deze kabinetsreactie op de initiatieven die tussen nu en december a.s., wanneer het nieuwe WWP van de Commissie voor 2011 uitkomt, de meeste kans hebben te verschijnen. Daaruit heeft het kabinet een selectie gemaakt van voor Nederland belangrijke voorstellen (Bijlage I). In deze selectie heeft het kabinet ook twee klimaatinitiatieven opgenomen die naar het oordeel van het kabinet van politiek belang zijn voor Nederland (maar door de Commissie in Annex II zijn opgevoerd).

In Bijlage II geeft het kabinet, los van de in bijlage I geselecteerde belangrijke voorstellen, haar (voorlopige) visie op de actuele EU-agenda («Lopende agenda») en discussies. In het tweede deel van deze bijlage wordt naar de periode ná 2010 gekeken en ingegaan op de betekenis voor Nederland van een aantal in Annex II van het WWP opgevoerde initiatieven («Indicatieve lijst van mogelijk strategische en prioritaire initiatieven»).

2.1 Herstel van de crisis

Het kabinet is groot voorstander van versterkt Europees toezicht op de financiële sector en pleit voor een snelle en ambitieuze invoering. Nederland hoopt daarom dat het Europees Parlement en de Raad vóór de zomer hierover een akkoord bereiken.

Nederland onderstreept het belang van duurzame overheidsfinanciën en het Stabiliteits- en Groeipact. Nederland verwelkomt dan ook het voorstel van de Europese Raad om voorzitter Van Rompuy te verzoeken, om, in samenwerking met de Commissie, een taskforce bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten, het roulerende voorzitterschap en de ECB in te stellen, die de Raad nog dit jaar maatregelen moet presenteren voor het bewerkstelligen van het beoogde verbeterde raamwerk voor crisisoplossing en betere begrotingsdiscipline, waarbij alle opties voor het versterken van het wetgevingskader moeten worden verkend. In dit licht benadrukt het kabinet tevens het belang van het monitoren van de macro-economische onevenwichtigheden (zoals bellen in de huizenmarkt en grote tekorten op de lopende rekening).

Nederland kan zich goed vinden in initiatieven om alternatieve beleggingsfondsen te reguleren middels richtlijnen die een breed palet aan zowel prudentiële als gedragsregels voor deze fondsen introduceren. Nederland wil dat de richtlijnen prudent gedrag van fondsbeheerders bevorderen, bijdragen aan transparante financiële markten, systeemrisico's tegengaan en een gezond kapitaalverkeer niet in de weg staan.

Met betrekking tot de concurrentiepositie en onevenwichtigheden op de lopende rekeningen onderstreept Nederland het belang van goed overleg ter identificatie van de belangrijkste uitdagingen voor de EU en de aanpak daarvan.

2.2 Prioriteiten van de EU 2020 strategie.

Centraal element in het voorliggende WWP 2010 en in de Commissielijst van 34 strategische voorstellen (waarvan 10 concrete wetgevingsvoorstellen) is de recente mededeling voor een slimme, duurzame en inclusieve groei (EU 2020 Strategie). De Commissie stelt in deze mededeling zeven prioriteiten voor met aan elk daarvan een kerninitiatief gekoppeld met beleidsacties op Europees niveau.

Het kabinet beschreef zijn eerste appreciatie van de door de Commissie voorgestelde prioriteiten in de kabinetsreactie op de mededeling over de Europa 2020 strategie (Kamerstuk 21 501–20 vlg. nr. 470). In zijn reactie geeft het kabinet aan dat de door de Commissie voorgestelde prioriteiten in het algemeen goed aansluiten bij de kabinetsreactie op de publieke consultatie die over de Europa 2020 strategie is gehouden. Het kabinet kan de grote aandacht voor onderwijs, kennis en (groene) innovatie verwelkomen, evenals de belangrijke positie van werkgelegenheidsbeleid en de betekenis voor de EU 2020 Strategie van de klimaatdoelstellingen. Wel is een aantal kanttekeningen te plaatsen, bijvoorbeeld wat betreft de prioriteit op het terrein van armoedebestrijding. Nederland heeft tijdens de Europese Raad in maart gewezen op de rol die niet enkel industrie en dienstensector, maar ook de agrarische sector kan spelen in het bereiken van de doelen van de strategie.

Voor wat betreft een eerste reactie op de kerninitiatieven wordt verwezen naar de bijlage bij dit document, met de door het kabinet geselecteerde voor Nederland belangrijke voorstellen.

2.3 Overige prioriteiten

Het kabinet onderstreept in dit verband nog eens de klimaatdoelstellingen van de EU, die een onmisbaar element zijn geworden in ons streven het economisch beleid duurzaam te maken, een mate van economische groei te kunnen handhaven en de leefomgeving te sparen of verbeteren. De klimaatdoelstellingen bieden kansen voor innovatie en het scheppen van nieuwe werkgelegenheid. Daarvoor is een vertaling nodig van deze doelstellingen naar concrete EU- en nationale wetgeving. De enkele door de Commissie nu voor de korte termijn gepresenteerde voorstellen, maar ook de voorstellen die naar verwachting in 2011 op de Raadsagenda zullen verschijnen, sluiten aan bij dit streven.

Het kabinet verwelkomt de door de Commissie aangekondigde visie voor de Europese transitie naar een duurzame en klimaatbestendige economie in 2050, de analyse van benodigde maatregelen voor de eventuele 30%CO₂ reductie in 2020 en de noodzakelijke scenario's voor 2030. Nederland zou graag zien dat enkele voorstellen nog in 2010 zouden worden gepresenteerd. Daarom wil Nederland de Commissie oproepen om alsnog een duidelijk commitment uit te spreken om de volgende voorstellen tijdig in 2010 te presenteren:

- Roadmap naar een resource and carbon efficient Europa in 2020.
- De analyse van de Europese Commissie van het beleid dat nodig is voor een 30% EU emissie reductie. De Europese Commissie had eerder aangegeven dat deze in juni 2010 klaar zou zijn.
- De mededeling over het Pad naar een koolstofarme economie in 2050.

De twee eerstgenoemde initiatieven zijn derhalve door het kabinet opgenomen in de bijgevoegde lijst van voor Nederland belangrijke voorstellen.

Op de iets langere termijn moeten de doelen voor energie en klimaat worden bereikt en in een hervormde EU-begroting ook hun financiële vertaling vinden. Brede invoering bij uiteenlopende beleidsgebieden van beleid en beleidsinstrumenten gericht op innovatie en een groter concurrentievermogen kunnen hier belangrijk aan bijdragen. Essentiële voorwaarde daarbij lijkt ook dat het genererend vermogen van de interne markt ten volle wordt benut voor handel en voor toenemende mobiliteit ten behoeve van uitwisseling van innovatieve ideeën, ontwikkeling en onderzoek en een grotere arbeidsparticipatie.

De grote veranderingen en uitdagingen waar wij mee worden geconfronteerd, zoals klimaatverandering en milieuproblemen, de financiële economische machtsverschuivingen en de vergrijzing beheersen de agenda's van alle 27 lidstaten van de EU. Oplossingen op EU-niveau daarvoor zullen toch ook een mate van diversificatie mogelijk moeten maken in de uitvoering en in dit verband zal het kabinet de voorstellen betreffende de pensioensystemen te zijner tijd aan een nauwgezet onderzoek onderwerpen.

Het kabinet verwelkomt de nadruk die de Commissie legt op de ontwikkeling van een duurzame, productieve en competitieve landbouw. In het licht van de klimaatdoelstellingen van de Europese Commissie wordt de landbouw meer gezien als een deel van de oplossing in plaats van een deel van het probleem. Zoals de Minister President reeds in zijn brief aan de nieuwe Commissie aangaf is dit een van de grote uitdagingen, waarbij zijdens Nederland bepleit wordt dat het GLB zich in de toekomst concentreert op het stimuleren van de concurrentiekracht en innovatie, de ondersteuning van de landbouwers voor de instandhouding van maatschappelijk waardevolle gebieden en het belonen van landbouwers voor publieke diensten en bovenwettelijke prestaties.

2.4 Aanpak van knelpunten en lacunes.

Voor de bestrijding van de resterende knelpunten in de interne markt wijst de Commissie op de opdracht aan Professor Monti voor de spoedige indiening van een rapport en aanbevelingen voor de vervolmaking van de interne markt. Het kabinet ziet uit naar deze aanbevelingen, die mogelijk een brede reikwijdte zullen hebben met relevantie voor zowel product- en dienstenmarkten, mobiliteit van onderzoekers en jongeren en de moderne communicatiemogelijkheden, als voor de aanpak van administratieve lasten voor bedrijven en burgers.

Voorts wordt in deze context door de Commissie opgevoerd het Witboek Transport. Dit Witboek zal de Europese beleidslijnen op het gebied van transport vastleggen tot 2020 en is daarmee van groot belang voor Nederland. De Europese Commissie beoogt verder een herziening van het beleid ten aanzien van de Trans-Europese vervoersnetwerken (TEN-V). Deze herziening zal nauw verbonden zijn met de publicatie van het Witboek Transport. Het kabinet hecht grote waarde aan deze transportvoornemens en stelt hierbij ook een verband vast met de de-carbonisatie doelstellingen voor 2050 van de Commissie, die intelligente transportsystemen en hoogwaardige logistiek zullen vergen.

Instemming betuigt het kabinet evenzeer met opname in de lijst van strategische voorstellen van de plannen ter versterking van de energievoorzieningszekerheid van de EU. In de Staat van de Unie erkende het

kabinet reeds de duidelijke meerwaarde van de Europese Unie op het gebied van de energievoorzieningszekerheid. Sleutelwoorden bij dit beleid zijn Europese interconnectie en diversificatie. In aanvulling op een goed werkende interne energie markt en verbeterde infrastructuur moeten een groter innovatief vermogen van de energie-industrie, maar ook een coherent en slagvaardig Europese externe energiepolicies onze toekomstige energievoorziening verzekeren. Het kabinet gaat ervan uit dat opname van het energie infrastructuur pakket in de lijst van strategische initiatieven (Annex I) presentatie vóór het einde van dit jaar mogelijk maakt.

3. Europa en de burger

Veel van de door de Commissie voorgestelde initiatieven hebben mede als gevolg van de inwerkingtreding van het nieuwe Verdrag van Lissabon directe betekenis voor de individuele burger. Dit geldt naar de mening van het kabinet zeker voor het Stockholm Programma voor het scheppen van een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Indien de Europese Unie er in slaagt om het streven naar economisch herstel en de financiële – en klimaatdoelstellingen om te zetten in concrete wetgeving en zodoende de daad bij het woord te voegen, zal de meerwaarde van de Unie ook voor de individuele burger meer reële betekenis krijgen.

Voor het nationale parlement ligt hier ook, conform de nieuwe bevoegdheden die het Verdrag van Lissabon daartoe aanreikt, een nieuwe rol en taak om oog te houden op het onderscheid tussen wat nationaal moet worden geregeld en wat beter op Europees niveau kan worden besloten en zonodig uitgevoerd. Ook dit kan, indien helder uitgedragen, bijdragen aan beter begrip bij de individuele burger voor het Europese beleid.

3.1 Het Verdrag van Lissabon en de rechten van de burger

In het Verdrag van Lissabon wordt het belang van de positie van de burger in de Unie onderstreept en vergroot. De Commissie heeft daartoe recent twee belangrijke voorstellen gedaan: 1) een voorstel voor de uitwerking van de procedure en voorwaarden voor het indienen van een Europees burgerinitiatief en 2) een aanbeveling voor het onderhandelingsmandaat voor de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Nederland is altijd een voorstander geweest van het Europees burgerinitiatief, omdat het de participatieve democratie versterkt en is dan ook verheugd dat de Commissie dit zo voortvarend oppakt. Voor wat betreft nadere uitwerking van de procedures en voorwaarden heeft het kabinet als uitgangspunt dat het zo uitvoerbaar en zo simpel mogelijk dient te zijn.

Het kabinet hecht veel waarde aan de toetreding van de EU tot het EVRM en zou dit graag op korte termijn zien worden volbracht.

Nederland juicht toe dat de Commissie een grote rol aan mensenrechten blijft toekennen binnen haar agenda voor de burger. Het kabinet kijkt met belangstelling uit naar de Commissiecommunicatie over het mensenrechtenbeleid in de EU, en de beschrijving van de functie die daarbij zal worden toegekend aan het EU Handvest voor de Grondrechten.

3.2 Een open en veilig Europa.

In de Staat van de Unie van september jl. benadrukte het kabinet reeds het belang van wederzijds vertrouwen in de Unie in elkaars rechtsstelsels en bestuur. Het kabinet is zich ook sindsdien in Brussel sterk blijven

maken voor een vergroting van dit vertrouwen en heeft gepleit voor een aanvullend evaluatiemechanisme (voorheen rechtsstaatmonitor), teneinde de samenwerking ook op justitieel gebied verder te bevorderen.

Wat betreft het streven naar een open en veilig Europa is voor Nederland van belang dat op de korte termijn zoveel mogelijk aandacht wordt gegeven aan de noodzakelijke spoedige vervolmaking van een gemeenschappelijk systeem voor asiel. Dit moet eind 2012 zijn bereikt. Ook is de bestrijding van illegale migratie voor Nederland een belangrijk punt van aandacht, evenals de voltooiing van de interne veiligheidsstrategie. Van belang in dit verband is de rapportage van het asiel- en immigratie pact en de eerste discussie daarover in de JBZ raad en de Europese Raad van juni a.s.

4. Europa in de wereld

De regering verwelkomt dat de Commissie in haar werkplan voldoende aandacht besteedt aan het externe optreden van de EU. Terecht stelt de Commissie dat in 2010 de nieuwe structuren van het Verdrag van Lissabon (Hoge Vertegenwoordiger «nieuwe stijl»; oprichting van de Europese Dienst Extern Optreden) belangrijk zullen zijn om het mondiale profiel van de EU te versterken. De Commissie heeft een belangrijke rol te vervullen bij de coherente inzet van alle instrumenten waarover de EU beschikt op extern gebied (waaronder het GBVB/GVDB, de gemengde akkoorden, de handelspolitiek, de externe aspecten van JBZ, de ontwikkelingssamenwerking).

4.1 Sterke en coherente externe vertegenwoordiging.

Op 25 maart heeft de Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid een voorstel gepresenteerd voor de oprichting en het functioneren van een Europese Dienst voor het Externe Optreden (EDEO). Deze dienst moet invulling geven aan de wens om op buitenlandpolitiek gebied als EU coherenter en slagvaardiger op te treden. Nederland ondersteunt deze wens. In een snel veranderende wereld is het van groot belang dat de economische en politieke instrumenten die de Unie heeft meer in samenhang worden ingezet. Voor Nederland geldt dan ook dat de EDEO er snel komt en op termijn over voldoende mensen en middelen beschikt om de ambitie waar te maken. Uw kamer zal per brief separaat over de Nederlandse visie met betrekking tot de EDEO worden geïnformeerd.

Nederland onderschrijft het belang van een gecoördineerd en waar mogelijk gezamenlijk optreden van de Europese Unie en haar lidstaten op mondiaal (financieel-)economisch terrein, waarbij aandacht moet zijn voor de wijze waarop de eurozone is vertegenwoordigd op de terreinen die voor de EMU van belang zijn. De zinsnede «*The Commission will propose to consolidate the European representation...*» dient echter naar het oordeel van het kabinet niet te worden geïnterpreteerd als het samenvoegen van de vertegenwoordigingen van de Europese lidstaten in internationale financiële instellingen tot één Europese vertegenwoordiging. Dat is niet in overeenstemming met de verantwoordelijkheidsverdeling in de Europese Unie en draagt ook niet bij aan een vergroting van het gewicht van de Europese Unie in deze instellingen. In de discussie ten aanzien van de hervorming van het IMF hebben de lidstaten van de Europese Unie ook gezamenlijk het standpunt ingenomen geen voorstander te zijn van verkleining van de huidige omvang van het IMF-bestuur.

4.2 De handelsagenda, nabuurschap, uitbreiding en ontwikkelings-samenwerking

Het kabinet kijkt met belangstelling uit naar de aangekondigde mededeling van de Commissie over de handelspolitieke strategie, waarin zowel aandacht zal moeten zijn voor het multilaterale als het bilaterale spoor. Het kabinet verwelkomt dat de Commissie hierbij bijzondere nadruk zal leggen op initiatieven voor marktopening in kansrijke sectoren van de toekomst (diensten, hightech producten, milieuproducten, standaardisering).

De nieuwe strategie zal de mogelijkheden beschrijven voor de EU om een open markt te blijven en om te focussen op multilaterale handelsliberalisatie en op economisch interessante bilaterale vrijhandelsakkoorden, zoals bijvoorbeeld de reeds lopende onderhandelingen met India en Singapore (Vietnam en andere landen volgen nog). Ook zal de Commissie met een mededeling komen over investeringsbeleid onder het Verdrag van Lissabon en daarin onder meer ingaan op de bilaterale investeringsbescherming nu en in de toekomst.

2010 zal ook weer in het teken staan van uitbreidingsbeleid en nabuurschapsbeleid. Met instemming constateert het kabinet dat de Commissie scherp benoemt dat voortgang in toetredingsonderhandelingen afhankelijk is van de voortgang in de landen zelf, in het bijzonder op het gebied van de rechtstaat. Nederland onderschrijft het strategische belang (zowel politiek als economisch) van EU-uitbreiding en een ambitieus nabuurschapsbeleid. Welvaart en stabiliteit bij de burens van de EU dienen rechtstreeks het Europese en Nederlandse belang. Maar Nederland zal er ook in 2010 op toezien dat uitbreidings- en nabuurschapsbeleid worden gevoerd conform de strikte voorwaarden die daaraan zijn verbonden.

Tot slot herbevestigt de Commissie het belang van een ambitieuze en geïntegreerde ontwikkelingsagenda. Het kabinet deelt de zienswijze van de Commissie dat bijzondere aandacht moet blijven uitgaan naar de totstandkoming van een gedegen actieplan in de aanloop naar de MDG-top van september 2010. Daarnaast zal de Commissie ook in 2010 verder leiding moeten geven aan de agenda op het gebied van hulpeffectiviteit. Bijzondere aandacht van Nederland gaat daarbij uit naar vraagstukken van werkverdeling tussen donoren alsmede het vraagstuk van beleidsdialog rondom begrotingsteun.

5. Modernisering van beleidsinstrumenten en werkwijze

Het kabinet is verheugd over de aandacht die de Commissie in dit WWP geeft aan de modernisering van het beleidsinstrumentarium en de verhoging van haar effectiviteit.

De transparantiedoelstelling komt het Europese bestuur ten goede, maar zal de EU besluitvorming ook inzichtelijker maken en dichter bij zowel burger als bedrijfsleven brengen. De bestaande condities en procedures zoals bijvoorbeeld neergelegd in de Verdragsprotocollen voor de toepassing van de subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginselen kunnen hiermee worden verfijnd en verhelderd tegelijk en gericht toegepast.

5.1 Betere regelgeving en effectiviteit

Nederland verwelkomt het «*Smart Regulation*» programma en de nieuwe initiatieven die de Commissie in dit programma voor de verschillende doelgroepen aankondigt. Nederland hecht er aan dat de Commissie op

ambitieuze wijze het actieprogramma ter reductie van de administratieve lasten voor bedrijven verder implementeert en uitbreidt.

Ook verwelkomt Nederland de uitbreiding van het Europese programma met sociale impacts, waar vooral burgers baat bij hebben.

Nederland benadrukt daarnaast de noodzaak binnen de Commissie om de samenwerking tussen haar DG's te stimuleren voor een gedeeld eigenaarschap.

Nederland is van mening dat in voorkomende gevallen ook sprake moet zijn van *multi level governance*.

Nederland is een sterk voorstander van vroegtijdige aandacht voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Ook de verbetering van de *impact assessment* richtsnoeren en de uitbreiding van hun toepassing tot alle ontwerp-regelgeving wordt verwelkomd. Bij de beoordeling van deze *assessments* moet de Commissie ook aandacht blijven schenken aan de implementatiegevolgen voor lokale en regionale autoriteiten, die in veel gevallen zorg dragen voor de uiteindelijke toepassing van de regelgeving. Meer in het algemeen geldt de kanttekening dat een dergelijke nieuwe opzet niet tot verzwaring of te veel onnodige vertraging zou moeten leiden van het besluitvormingsproces.

De voorgestelde ex-post evaluatie en de «*fitness checks*» lijken eveneens een aanwinst voor de betere regelgeving doelstelling van de EU. Het kabinet hoopt dat de Commissie in haar WWP voor 2012 zal kunnen rapporteren over de resultaten van de aangekondigde pilots.

In deze context zal het kabinet aandringen bij de Commissie op voldoende aandacht voor de aansluiting tussen enerzijds kwaliteitsdoelstellingen en -normen in richtlijnen en anderzijds bijpassend bronbeleid, waar nodig op EU-niveau.

5.2 Europa Communicatie

Nederland onderschrijft het belang dat de Commissie hecht aan een voor de burger transparante en toegankelijke Europa communicatie. De drie communicatieprioriteiten van de Commissie (economisch herstel, klimaatverandering en energie en het Verdrag van Lissabon in dienst van de burger) komen overeen met de accenten die Nederland legt bij de eigen Europa communicatie strategie, te weten klimaatverandering, de toekomst, de meerwaarde en het sociale belang van de EU.

5.3 Aanpassing van het EU financiële besluitvormingskader

In het Commissiewerkprogramma wordt ook de EU-begrotingsherziening genoemd. Voor de modernisering van de EU-begroting na 2013 is het van belang dat bestaand beleid wordt hervormd, zodat ruimte ontstaat voor nieuwe prioriteiten. De hoofdlijnen van de Nederlandse inzet voor deze begrotingsherziening zijn de Kamer toegegaan in april 2008. Om de EU-begroting qua omvang beperkt te kunnen houden en herprioritering mogelijk te maken zoals weergegeven in de Nederlandse inzet voor de begrotingsherziening, is het nodig dat voorstellen voor verschillende onderdelen van de EU-begroting als pakket worden gezien. Er moet worden voorkomen dat onderdelen van de toekomstige financiële perspectieven reeds worden vastgelegd, voordat de onderhandelingen over deze financiële perspectieven zijn afgerond, aangezien alle onderdelen integraal onderdeel dienen te vormen van de onderhandelingen. Bij de vormgeving van nieuwe EU-programma's streeft Nederland tevens

naar vereenvoudiging van de regels en naar betere verantwoording van EU-uitgaven.

Kabinetsreactie op het EU-Commissie Wetgevings- en Werkprogramma 2010

Deze lijst bevat 23 initiatieven uit Annex I van het WWP 2010 en twee uit Annex II die, naar het kabinet nu voorziet, voor Nederland mogelijk van groot belang zullen zijn. Daarbij kan gedacht worden aan een aanmerkelijk politiek en/of maatschappelijk belang, relatief grote financiële gevolgen, te voorziene complexiteit van implementatie (bijvoorbeeld vanwege noodzakelijke aanpassing van bestaande nationale regelgeving). De volgorde van het Commissiedocument is zo veel mogelijk aangehouden.

Overigens dient onderstreept te worden dat het hier een eerste selectie en appreciatie betreft, in vele gevallen slechts gebaseerd op fragmentarische informatie over de bedoelingen van de Commissie. De afzonderlijke appreciaties hebben dan ook een voorlopig karakter. Naarmate de tijd vordert zullen de contouren van de te verwachten Commissievoorstellen scherper worden en zullen de eerste oordelen aangevuld of geamendeerd kunnen worden. Voorts kan opgemerkt worden dat de aangekondigde initiatieven die niet werden geselecteerd voor opname in deze eerste appreciatie daarmee niet vanzelf uit het vizier van het kabinet verdwijnen. Zoals altijd zal Nederland ook bij de verdere vormgeving van en uiteindelijke besprekingen over deze initiatieven een actieve rol spelen.

Lijst met voor Nederland belangrijke voorstellen

1. Mededeling betreffende de oprichting van een systeem voor verbeterde beleidscoördinatie gebaseerd op een breder en diepgaander toezicht. (Financiën, Economische Zaken.)

De lidstaten van de Europese Unie, en de landen van de eurozone in het bijzonder, zijn economisch nauw verweven. Dit betekent dat problemen in één lidstaat negatieve consequenties kunnen hebben voor de andere. De mededeling zal voorstellen doen om de samenwerking in de eurozone te versterken door het effectief monitoren van macro-economische onevenwichtigheden en ontwikkelingen in concurrentievermogen. Hierbij zal onder andere aandacht zijn voor de versterking van het budgettaire toezicht in het kader van het Stabiliteits- en Groeipact en het aanpakken van macro-economische onevenwichtigheden. Nederland vindt het belangrijk dat er lessen worden getrokken uit de crisis en dat er gekeken wordt naar de mogelijkheden om het economische beleid van de eurolanden te verbeteren. Gezien recente ervaringen met bijvoorbeeld hoog oplopende tekorten en schulden en het ontstaan (en in elkaar klappen) van bellen in huizenmarkten, is dit een initiatief met de hoogste prioriteit. De regeringsleiders en staatshoofden van de landen van het eurogebied brachten op 25 maart jl. een communiqué uit waarin het belang hiervan ook werd onderstreept. De versterking van de monetaire unie staat dan ook hoog op de politieke agenda en het is belangrijk dat President Van Rompuy nu gevraagd is om samen met de Commissie, de lidstaten en het roulerend voorzitterschap een *taskforce* op te richten die zal onderzoeken wat nodig is om dit te bereiken. De mededeling van de Commissie zal waarschijnlijk de aanzet zijn van deze discussie.

2. Wetsvoorstel om de transparantie en stabiliteit van de derivatenmarkt te verbeteren (Financiën)

De transparantie en beheersbaarheid van risico's in het financiële systeem kan verbeterd worden door meer gecentraliseerde *clearing* en centrale afwikkeling van derivaten. De Europese Commissie heeft op 20 oktober 2009 een mededeling gepubliceerd ten aanzien van het garanderen van een efficiënte, veilige en gezonde derivatenmarkt. Niet langer zal worden uitgegaan van de traditionele visie dat lichte regelgeving voor professionele marktpartijen voldoende is. De Europese Commissie zal in 2010 met

concrete voorstellen komen die gericht zijn op a) de verplichte *clearing* van geschikte, gestandaardiseerde, derivaten in een of meer *central counterparties* (CCPs) met geharmoniseerde regelgeving en toezicht, b) de verplichting voor voldoende onderpand en hogere kapitaaleisen in het geval van bilaterale *clearing*, en c) verbeterde transparantie, efficiëntie en integriteit van derivatentransacties, onder andere door een verplichte opname in bewaarplaatsen voor handelsgegevens, met onbelemmerde toegang voor Europese toezichthouders, en waar mogelijk verhandelbaarheid op een georganiseerde markt. Deze wetgeving moet zorgen voor een versterking van het adequaat beprijzen en verminderen van risico's.

3. Herziening van de richtlijn inzake het depositogarantiestelsel (Financiën)

Het depositogarantiestelsel (DGS) is primair bedoeld als instrument voor crisispreventie. Het beoogt kleine depositohouders te beschermen en het vertrouwen in het financiële stelsel te borgen, zodat een *run* op een bank wordt voorkomen. Daarnaast kan een goed werkend DGS op verschillende manieren een bijdrage leveren aan het crisismanagement. Met herziening van de Europese richtlijn zullen nadere Europese afspraken worden gemaakt over verder harmonisatie van het DGS. Dit is een belangrijke voorwaarde voor verdere versterking van de interne markt voor financiële dienstverlening.

4. Mededeling voor een effectief en efficiënt crisismanagement (Financiën)

Een belangrijke les uit de financiële crisis is dat autoriteiten over voldoende instrumenten moeten beschikken om tijdig en adequaat in te kunnen grijpen op het moment dat een instelling in problemen komt. Voorkomen moet worden dat het enige alternatief is om forse kapitaalinjecties te verlenen ten laste van de belastingbetaler. Op 20 oktober 2009 heeft de Europese Commissie een consultatiedocument gepubliceerd over versterking van het crisismanagement. Nederland hecht er veel waarde aan om in internationaal verband tot nadere afspraken te komen. Inzet zal zijn dat het raamwerk van crisismanagement moet worden versterkt met betrekking tot de tijdigheid, transparantie en voorspelbaarheid van maatregelen. Het is hierbij van belang dat er voldoende bevoegdheden voor de toezichthouder en de overheid zijn om in te grijpen op basis van een breed palet aan instrumenten die oplopen in gradatie al naar gelang de ernst van de problemen in het licht van het maatschappelijke belang van financiële stabiliteit.

5. Herziening van de kapitaal eisenrichtlijn CRD IV (Financiën)

De kredietcrisis heeft duidelijk gemaakt dat de kapitaaleisen voor banken moeten worden aangescherpt. Het *Basel Committee on Banking Supervision* zet belangrijke stappen ter versterking van het kapitaalraamwerk. Deze maatregelen worden via de Europese kapitaaleisenrichtlijn (CRD) in wetgeving geïmplementeerd. Deze herziening van de CRD is van belang om enkele fundamentele versterkingen van de kapitaaleisenrichtlijn te realiseren. Zo zullen strengere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het bancaire kapitaal en komen er fors zwaardere kapitaaleisen voor de risico's van complexe financiële producten. Het kapitaalraamwerk zal verder worden aangevuld met een simpele kapitaalmaatstaf ter indicatie van de balansomvang in verhouding tot het aangehouden kapitaal (*leverage-ratio*).

6. Europese Digitale Agenda (Economische Zaken in nauwe samenwerking met verscheidene andere departementen)

De vormgeving en uitvoering van een nieuwe strategische Europese Digitale Agenda als opvolger van de i2010-agenda is een topprioriteit in het werkprogramma van de Commissie voor 2010, maar ook voor het

Spaanse EU-Voorzitterschap. Daarop volgt nadere politieke bespreking en besluitvorming over de Digitale Agenda, vergezeld van een Actieplan. Als de Digitale Agenda is goedgekeurd, zal de Commissie de komende twee jaar aan de hand van het Actieplan tientallen concrete initiatieven op diverse deelterreinen lanceren in de vorm van wetgeving, beleidsprogramma's, mededelingen en aanbevelingen.

eHealth is integraal onderdeel van de Europese Digitale Agenda. eHealth is een essentieel onderdeel voor de houdbaarheid van de zorgsector in de toekomst. De beoogde roadmap 2011–2015 is mede bedoeld om een grotere politieke coördinatie te bewerkstelligen tussen sectoren waarin eHealth de zorg kan verbeteren met als doel barrières voor de ontwikkeling ervan weg te nemen. Ook is het digitale agenda initiatief van belang vanwege de voorgenomen activiteiten van de Commissie op het terrein van *online content*. Daarnaast is de Digitale Agenda van belang voor de Europese digitale bibliotheek (Europeana), en zijdelings voor de creatieve industrie.

7. Mededeling industriebeleid (Economische Zaken)

In de tweede helft van 2010 verschijnt naar verwachting de nieuwe mededeling van de Commissie over industriebeleid, die de (nieuwe) visie van de Commissie hierover geeft, inclusief een besluit over CIP II. De mededeling industriebeleid is belangrijk voor:

- Een integrale aanpak van het EU-industriebeleid, nauw verbonden met EU2020, de zorg voor een gelijk speelveld en toegang tot grondstoffen (op dit laatste punt kondigt het werkplan ook een mededeling aan die voor Nederland van groot belang is).
- Stappen die vanuit de EU gezet kunnen worden op het gebied van duurzaamheid. Met name hoe het Europese industriebeleid kan bijdragen aan de win-win-situatie van een concurrentiekrachtig en eco-efficiënt bedrijfsleven. Goed voorbeeld is het Actieplan voor Electrisch Rijden.
- Het belang van het MKB, waarbij er onder andere aandacht wordt geschonken aan het probleem van financiering, dat zich in deze crisis heeft geopenbaard en ook in de komende jaren voor uitdagingen zal zorgen. Het gaat niet om het creëren van nieuwe instrumenten, maar over de vraag hoe bestaande instrumenten en programma's toegankelijker worden voor ondernemers. De initiatieven rond late betalingen zijn hier nauw mee verbonden.

8. Europees plan Onderzoek en Innovatie (Onderwijs Cultuur en Wetenschap, Economische Zaken.)

Dit initiatief zal bepalend zijn voor Europese samenwerking binnen de kennisdriehoek van onderwijs, onderzoek en innovatie, en verdere ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte (ERA). Het initiatief moet uiteindelijk uitmonden in concrete werkprogramma's met indicatoren en benchmarks voor onderzoek en innovatie én een nieuwe generatie subsidieprogramma's voor onderzoek (KP8 en CIP-II, zoals aangekondigd in de Annex II van het WWP voor 2010).

Het kabinet ondersteunt het streven van de Commissie om de verbinding tussen onderzoek en innovatie te verbeteren om zo de interactie tussen de verschillende onderdelen van de kennisdriehoek (onderwijs, onderzoek en innovatie) te verbeteren. Het omzetten van excellent onderzoek in succesvolle commerciële producten vormt een belangrijke uitdaging voor Europa om de productiviteit te verbeteren. Hierdoor wordt uiteindelijk een grotere concurrentiekracht en een hogere welvaart bereikt. Het nieuwe Europese onderzoek- en innovatieplan zal wat betreft innovatie ook aandacht moeten besteden aan de randvoorwaarden voor innovatie (zoals een goede kapitaalmarkt), niet technologische innovatie (zoals demand-based en open innovatie), maatschappelijke innovatie, en sectoren als ICT, diensten en creatieve industrie. Een kostenefficiënt en uniform Europees

patentsysteem en patenthandhaving (inclusief talenregiem en een EU regeling voor trademarks) is essentieel voor de concurrentiekracht en het innovatieve vermogen van de EU. Ook hiertoe zijn initiatieven in het werkplan opgenomen die van belang zijn voor Nederland.

Nauw verbonden met het innovatieplan is de in het werkplan opgenomen tussentijdse evaluatie van KP7 en de consultatie voor KP8, die richting gaat geven aan grote gemeenschappelijke onderzoeksprogramma na 2013. Een van de grote thema's voor KP8 is vereenvoudiging van deelname aan de Europese programma's, met name het terugdringen van administratieve procedures en lasten. Dit is naast voor universiteiten en kennisinstellingen, vooral van belang om de deelname van industrie en MKB te bevorderen.

Goede aansluiting bij het Europees Instituut voor Innovatie (EIT) is van belang. Voor het EIT zal een Strategische Innovatie Agenda worden uitgewerkt.

9. «Youth on the move» (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Jeugd en Gezin)

Jeugd in beweging» is één van zeven prioriteiten («kerninitiatieven») van de Europa 2020-Strategie. Het doel van deze prioriteit is de resultaten en de internationale aantrekkingskracht van de instellingen voor het hoger onderwijs in Europa te verbeteren en de algemene kwaliteit van alle onderwijs- en opleidingsniveaus in de EU te verhogen, met evenveel aandacht voor talent als voor gelijke kansen. Hiertoe moet de mobiliteit van studenten en stagiairs worden bevorderd en moeten er betere banen komen voor jongeren. Naar verwachting zal de Commissie in juni van dit jaar een concreet voorstel over het «Youth on the move»-initiatief presenteren.

Deze nieuwe beleidsvoornemens zullen worden doorvertaald naar een nieuwe generatie Europese subsidieprogramma's voor de volgende Financiële Perspectieven (2014–2020). Concreet gaat het dan om de intra-EU mobiliteitsprogramma's van het Leven Lang Leren-programma, zoals Erasmus (voor hoger onderwijs) en Leonardo da Vinci (voor beroepsonderwijs), het Jeugd in Actie-programma (voor jongeren) en mobiliteitsprogramma's die gericht zijn op derde landen zoals Erasmus Mundus (voor studenten) en Marie Curie (voor onderzoekers). Ten aanzien van mobiliteit zal de Nederlandse inzet gebaseerd zijn op de kabinetsreactie op het Groenboek «De leermobiliteit van jongeren bevorderen». Hierin onderschrijft het kabinet de ambitie dat op termijn alle jongeren de kans moeten krijgen om in het kader van hun opleiding een periode in het buitenland door te brengen. Het kabinet stelt voor een Europese internationaliseringsagenda uit te werken en via de open methode van coördinatie (OMC) hierop voortgang te maken. Het huidige Europese Leven Lang Leren-programma dient in de visie van het kabinet te worden omgevormd tot een instrument dat de internationalisering in het onderwijs centraal stelt. De EU-beurzenprogramma's blijven een belangrijke pijler binnen dit instrument. Beurzen zouden ingezet moeten worden om die jongeren die kwalitatief goed en gemotiveerd zijn, maar aarzelen over een buitenlandverblijf, toch over de streep te trekken.

10. Agenda voor nieuwe vaardigheden en nieuwe banen

(Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid) Het verbeteren van de aansluitingen tussen opleiding en arbeidsmarkt is een belangrijke uitdaging voor Europa. Vanuit onderwijsperspectief kan een betere aansluiting onder meer gerealiseerd worden door het ontwikkelen van competenties en vaardigheden waarmee de arbeidsmarkt goed toegerust betreden kan worden. Verder kan gedacht worden aan alle

vormen van onderwijs en aan om-, bij- en opscholing in het kader van een leven lang leren.

De aandacht van de Commissie voor dit thema wordt door het kabinet gesteund. De lidstaten zijn zelf verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het onderwijsaanbod om de aansluiting met de arbeidsmarkt te faciliteren. Europese initiatieven (zoals bijvoorbeeld EQF) kunnen dit ondersteunen.

11. Relaunch interne markt (Economische Zaken)

Het onderwerp Interne Markt is een van de speerpunten van Barroso II. In zijn politieke

richtsnoeren van september 2009 Noemt hij «de ontwikkeling van een interne markt die bij de 21e eeuw past» als topprioriteit. Barroso heeft Mario Monti (oud commissaris Interne Markt én oud Commissaris Mededinging) afgelopen oktober gevraagd om een rapport te schrijven over een «relaunch» van de Interne Markt. Monti zal de «missing links» van de Interne Markt analyseren en met aanbevelingen komen. Het rapport wordt in april verwacht. Ook het Europees Parlement zal waarschijnlijk rond deze tijd met een rapport komen (eerste discussie Monti met EP was reeds begin december). De Europese Commissie (Barnier) heeft aangegeven op basis van deze rapporten een witboek of een interne markt pact te zullen presenteren, met voorstellen voor vervolmaking van de Interne Markt. Voorafgaand hieraan zal het Montirapport in het vervolg van 2010 waarschijnlijk reeds veelvuldig onderwerp van discussie zijn in onder meer de verschillende Raadsformaties. Het is van groot belang om hier als Nederland proactief de discussie te beïnvloeden. Belangrijke thema's zijn het tegengaan van protectionisme en het terugkeren naar het «normale» kader voor staatsteun voor eind 2010, het verbeteren van de werking van de interne markt in de praktijk.

Bovendien is voor Nederland essentieel (1.) het verder verdiepen van de interne markt voor diensten (het werkplan bevat ook voorstellen rondom diensten van algemeen (economisch) belang, waaronder een mededeling tot uitwerking van het op instigatie van Nederland toegevoegde protocol bij het Verdrag van Lissabon; (2.) het creëren van een digitale interne markt (o.a. moderniseren van het intellectuele eigendomsrecht, intellectuele eigendomsrechten voor nieuwe online uitdagingen en e-invoicing, drie onderwerpen waarvoor ook initiatieven in het werkplan zijn aangekondigd) en (3.) de Europese aanbestedingsrichtlijnen door de Europese Commissie geëvalueerd (richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG). Dit biedt de mogelijkheid om te onderzoeken of de huidige aanbestedingsregels daadwerkelijk bijdragen aan een interne markt voor overheidsopdrachten die gekenmerkt wordt door mededinging, innovatie en duurzaamheid. Van belang is om de aanbestedingsregels efficiënter en effectiever te maken, zodat de (administratieve) lasten voor bedrijven en overheden bij aanbesteden zo laag mogelijk worden en het MKB een betere toegang te geven tot deelname aan overheidsopdrachten.

12. Witboek toekomst van het Vervoer en Herziening TEN-V Richtsnoeren (Verkeer en Waterstaat.)

Het belangrijkste voornemen van de Commissie op het gebied van transport is het Witboek Transport. Dit Witboek vormt de uitwerking van de strategie Europa 2020 specifiek voor het transport met een omvattend Europees beleidsprogramma voor de periode tot 2020 op voor Nederland vitale gebieden als verduurzaming (*decarbonisation*), concurrentiekracht, veiligheid en werkomstandigheden. Het kabinet kijkt in het bijzonder uit naar de voorstellen voor de verduurzaming, in nauwe samenhang met andere voorstellen op het gebied van energie en klimaatactie.

Op het gebied van infrastructuur in het bijzonder kondigt de Europese Commissie een herziening aan van het beleid ten aanzien van de Trans-Europese vervoersnetwerken (TEN-V). Deze herziening zal nauw verbonden zijn met de publicatie van het Witboek Transport. Het kabinet ondersteunt de opvatting van de Europese Commissie dat een adequaat Europees kernnetwerk een noodzakelijke basisvoorwaarde is voor economische vooruitgang en versterking van de concurrentiekracht van de Europese Unie en dat TEN-V beleid dient bij te dragen aan de bevordering van een duurzaam en efficiënt vervoerssysteem, gebaseerd op het beginsel van co-modaliteit.

13. Energie infrastructuur pakket (Economische Zaken.)

Dit pakket zal een perspectief schetsen voor de behoeften binnen Europa op het gebied van energie-infrastructuur met een horizon tot 2030. Gekeken zal worden naar investeringsbehoeften, netwerkplannen en (gas-) diversificatiebehoeften zodat in de toekomst de EU niet te afhankelijk wordt. Bovendien bevat het pakket een evaluatie van de zes prioriteitsinfrastructuren die in de tweede strategische energie review zijn aangekondigd. Ook zal het pakket een visie op smart grids en offshore grids bevatten. Het pakket ligt in het verlengde van het Energie Actieplan dat ook op het programma van de Commissie staat voor 2010. Dit plan zal de acties van de EU op energiegebied voor de komende vijf jaren uiteenzetten.

14. Actieplan implementatie Stockholm Programma (Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)

Op 30 november en 1 december 2009 heeft de JBZ-Raad het Stockholm Programma (JBZ-meerjarenbeleidskader 2010–2014) aangenomen, welke vervolgens op 10 en 11 december 2009 door de Europese Raad is geaccordeerd. De voorbereidingen voor de uitvoering van het Stockholm Programma, via het zogenoemde Actieplan, zijn reeds in volle gang. De Europese Commissie zal naar verwachting dit voorjaar dit Actieplan presenteren. De bij het JBZ-beleidsterrein betrokken departementen en diensten hebben hun prioriteiten inmiddels intern bepaald. Zo spoedig mogelijk na verschijning van het Actieplan zal worden bezien of deze prioriteiten voldoende naar voren komen in het plan. Het kabinet beoogt op deze manier op gecoördineerde wijze de Nederlandse inbreng in de toekomstige JBZ-samenwerking voor de periode 2010-2014 te borgen.

Aanvullend evaluatiemechanisme

In het Verdrag van Lissabon en ook in het Stockholm Programma wordt aangegeven dat maatregelen kunnen worden vastgesteld die bepalen dat de lidstaten in samenwerking met de Commissie een objectieve en onpartijdige evaluatie van de uitvoering van het beleid met name ter bevordering van de implementatie van het beginsel van wederzijdse erkenning verrichten. Om het vertrouwen tussen de lidstaten van de EU en de justitiële autoriteiten in de lidstaten te handhaven en te vergroten is het kabinet van oordeel dat er een monitoring en evaluatiesysteem geïntroduceerd dient te worden op het gebied van de judiciële samenwerking in strafzaken, dat conform het Nederlandse initiatief voor dit aanvullend evaluatiemechanisme (voorheen rechtsstaatmonitor) ook dient te zien op voor de Europese samenwerking relevante aspecten van de nationale rechtssystemen. Dit moet worden opgenomen in het Actieplan behorend bij het Stockholm Programma.

15. Mededeling over het Europese contractenrecht (Justitie)

De Commissie stelt in het werkprogramma dat gestreefd wordt naar een Gemeenschappelijk referentiekader (Common Frame of Reference) voor contractenrecht in de vorm van een optioneel 28^e regime en op de lagere termijn wellicht in de vorm van een Europees Burgerlijk Wetboek. Het

parlement heeft reeds het «Rapport van het onderzoek naar de mogelijkheden en de wenselijkheid van een Gemeenschappelijk Referentiekader voor Europees Contractenrecht» (Kamerstukken 23 490, nr. 561 d.d. 23 juni 2009) ontvangen met daarin ook een voorlopig Nederlands standpunt inzake dit gemeenschappelijk referentiekader. Nederland vraagt aandacht voor de beperkte rechtsgrondslag voor een optioneel instrument en voor de beperkingen die Verordening Rome I (toepasselijk recht op overeenkomsten) oplegt met betrekking tot de rechtskeuzebevoegdheid van partijen.

16. Nieuw omvattend juridisch kader voor bescherming persoonsgegevens (Justitie)

De Commissie zal met een voorstel komen dat erop is gericht om de EU-richtlijn dataprotectie uit 1995 aan te passen aan de voortschrijdende technische ontwikkelingen. De toenemende internationalisering maakt het noodzakelijk dat meer informatie tussen overheden en uitvoeringsinstellingen op verschillende beleidsterreinen wordt uitgewisseld. Tegen deze achtergrond is meer helderheid gewenst over de voorwaarden waaraan die gegevensuitwisseling moet voldoen.

Uit artikel 16 VWEU vloeit voort dat daarbij tevens het EU-kaderbesluit voor de bescherming van persoonsgegevens bij de politie en justitiële samenwerking in strafzaken tussen de lidstaten wordt betrokken. Het kabinet steunt dit voorstel om het gegevensbeschermingsrecht te moderniseren. Daarbij zal wel aandacht moeten uitgaan naar een vermindering van thans bestaande administratieve lasten, aan modernisering van het begrippenapparaat en de verhoudingen van het EU-gegevensbeschermingsrecht tot dat van derde landen. De afzonderlijke regels voor de bescherming van persoonsgegevens in de sfeer van politie en justitie vergen afzonderlijke aandacht.

17. Mededeling betreffende de Interne Veiligheidsstrategie.

(Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie).

Het kabinet acht het van belang dat concrete acties worden genomen om Europa veiliger te maken voor de burger en steunt het voorstel van de Commissie dit jaar te komen met een mededeling over de Interne Veiligheidsstrategie, een belangrijk onderdeel van het Stockholm Programma. In de visie van het kabinet moet deze strategie voor de interne veiligheid een alomvattende EU-strategie zijn. Dit betekent dat ook terrorismebestrijding en crisisbeheersing – zowel moedwillige als niet moedwillige ontstane crisis – onderdeel van de veiligheidsstrategie zou moeten uitmaken. In lijn met de mededeling van de Commissie zal er binnen de EU veiligheidsstrategie aandacht moeten zijn voor verbetering van de operationele samenwerking, zowel op EU- als ook op regionaal niveau, bijvoorbeeld in het kader van grensoverschrijdende samenwerking. De strategie moet gericht zijn op een multidisciplinaire aanpak van criminaliteit. Niet alleen politie en justitie, maar ook andere overheidspartners zoals de belastingdienst en gemeenten kunnen een rol spelen bij de aanpak van criminaliteit. Het Europese arsenaal van politie en justitiële instrumenten ter bestrijding van georganiseerde misdaad dient te worden uitgebreid met een categorie van bestuurlijke instrumenten, waaronder het screenen en eventueel weigeren van het verstrekken van vergunningen of het verlenen van subsidies. Daarom moet worden gestreefd naar een onderling samenhangende inzet van preventieve, bestuurlijke en strafrechtelijke maatregelen. Civiele bescherming dient onderdeel uit te maken van de interne veiligheidsstrategie.

18. Groenboek pensioenen (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)

Het kabinet verwelkomt het voornemen van de Commissie om te komen met een Groenboek over Pensioenen als basis voor de discussie in de EU over het pensioenbeleid in de komende tijd. Het kabinet deelt de zorg van de commissie voor dit belangrijke onderwerp, dat in het kader van de vergrijzing, de Lissabon-strategie en de kredietcrisis uiteraard niet onopgemerkt kon blijven; de lidstaten moeten zich blijven bezinnen op de meest wenselijke wijze van inrichting van hun pensioenstelsels. Daarbij staan de toereikendheid en de betaalbaarheid van die pensioenstelsels voorop. Uitgangspunt daarbij blijft dat de lidstaten zelf dienen te bepalen welk niveau van garantie op het terrein van pensioen wenselijk is en welke wijze van financiering daarbij het beste past. Coördinatie op Europees niveau moet bijdragen aan een houdbare inrichting van de nationale pensioenstelsels. Voorts is de ontwikkeling van de pensioenuitgaven één van de bepalende onderliggende factoren voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. De ontwikkelingen op het gebied van pensioenen in de lidstaten moeten in Europees verband gestructureerd worden gevolgd, waarbij de financiële en sociale houdbaarheid een cruciale factor is. Ook wenst de Nederlandse regering er op te wijzen, dat in een aantal landen zoals Nederland de sociale partners een traditie hebben gevestigd waarbij zij er gezamenlijk in geslaagd zijn effectieve instituties tot stand te brengen voor de opbouw van kapitaalgedekte aanvullende pensioenen. Nederland zal zich ervoor inzetten dat sociale partners samen pensioenregelingen kunnen blijven vaststellen en uitvoeren en dat ook andere typische kenmerken van het Nederlandse pensioenstelsel behouden kunnen blijven. Vandaar de nadruk die Nederland legt op de eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inrichtingen en financiering van hun pensioenstelsels.

19. Mededeling post-2010 EU biodiversiteitsbeleid (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

De Europese Commissie kondigt een mededeling aan met de nieuwe EU biodiversiteit-strategie, die eind dit jaar zal worden gepresenteerd. Deze strategie wordt nadrukkelijk als een visie voor de langere termijn gepositioneerd. Het sluit aan bij de Nederlandse ambitie om natuur en mensen beter te koppelen, alsmede om handelingsopties voor de lange termijn te formuleren. De strategie zal concrete acties bevatten om de internationale biodiversiteit doelstellingen te realiseren, die op de Conferentie der Partijen (COP10) van het Biodiversiteitsverdrag in oktober 2010 zullen worden geformuleerd. Nederland staat voor een actieve internationale en Europese rol, waarbij de inzet is om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en bij te dragen aan het behalen van de Millennium Development Goals. Hierbij dient ook inhoud te worden gegeven aan de integratie van biodiversiteit in ander (sectoraal) beleid, het verbeteren van het financiële instrumentarium voor biodiversiteit (betalen voor biodiversiteit) en het belang van biodiversiteit voor ecosysteemdiensten. Bij de uitwerking van de Strategie zal, op Nederlands aandringen, ook nadrukkelijk worden gekeken naar de haalbaarheid en kosten-effectiviteit van de maatregelen als onderdeel van de *impact assessment* die de Commissie zal uitwerken bij de strategie.

20. Mededeling handelsstrategie voor EU 2020. (Economische Zaken.)

Internationale handel is cruciaal voor het concurrentievermogen van Nederland en van de EU, voor groei en voor werkgelegenheid. De Global Europe-strategie die wordt verwacht is de opvolger van die uit 2006 en zal de mogelijkheden beschrijven voor de EU om een open markt te blijven en om te focussen op multilaterale handelsliberalisatie en op economisch interessante bilaterale vrijhandelsakkoorden, met bijvoorbeeld India,

Singapore en Vietnam (later volgen andere landen). De focus zal gericht zijn op belangrijke vrijhandelsakkoorden en deze te baseren op economische afwegingen. Ook verschijnt er een mededeling over investeringsbeleid en een mededeling over de ondersteuning van MKB-ers in derde landen.

21. Budget Review (Buitenlandse Zaken.)

In de zomer van 2010 komt de Commissie naar verwachting met voorstellen voor de EUbegrotingsevaluatie (review), als opmaat naar de voorstellen voor een nieuwe EU-meerjarenbegroting post-2013 (voorstellen komen in 2011). Dit heeft bredere betekenis voor meerdere departementen, niet alleen vanwege in gang gezette hervormingen en de ontwikkeling van nieuw beleid, maar ook omdat dit rechtstreeks raakt aan de discussies over o.m. KP8, CIP, energie en de toekomst van het cohesiebeleid. In april 2008 heeft het kabinet een standpunt vastgesteld over de modernisering van de EU-begroting. Daarin wordt onder meer gepleit voor een groter aandeel van de uitgaven voor concurrentievermogen en groei in de EU-begroting en een focus van de cohesiemiddelen op de minst welvarende regio's in de minst welvarende lidstaten en grensoverschrijdende samenwerking.

22. Mededeling toekomst gemeenschappelijk landbouwbeleid (Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit)

Het hervormingsproces van het GLB is een van de grote uitdagingen in de komende periode. Deze moet uiteindelijk op Europees niveau leiden tot een concurrerende sector die in weet te spelen op nieuwe uitdagingen en maatschappelijke doelen. Om dit einddoel te bereiken is een verdere aanpassing van het beleid nodig. Concreet bepleit Nederland in haar visie op de toekomst van het GLB («*Houtskoolschets*») dat het GLB zich in de toekomst concentreert op het stimuleren van concurrentiekracht en innovatie, de ondersteuning van landbouwers voor de instandhouding van maatschappelijk waardevolle gebieden en het belonen van landbouwers voor publieke diensten en bovenwettelijke prestaties. Het landbouwbeleid van de toekomst moet ondernemerschap versterken. Alleen op die manier kunnen innovatieve landbouwers exportkansen benutten die de sterke groei van de wereldmarkt biedt. Landbouw moet een deel van de oplossing zijn voor een aantal internationale vraagstukken zoals klimaat, biodiversiteit, milieu/waterkwaliteit en voedselzekerheid/armoedebestrijding. Zo dient het GLB in de toekomst bij te dragen aan klimaatmitigatie en -adaptatie. Het aandeel van het GLB in de totale EU-begroting zal mede moeten worden bepaald in het licht van de ruimte die nodig is voor de financiering van de andere beleidsprioriteiten. De besluitvorming over de voor het GLB beschikbare communautaire middelen in de periode 2014–2020 is daarmee onderdeel van een brede afweging van alle Europese beleidsprioriteiten. In de vormgeving van het GLB zal daarmee rekening moeten worden gehouden.

23. Mededeling analyse beleid vereist voor implementatie van 30% EU emissie reductie en vaststelling van situatie energie intensieve industrie (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer)

Deze mededeling betreft twee activiteiten die door de Commissie reeds zijn aangekondigd en die zijn bekrachtigd door de Milieuraad van 15 maart. De EU heeft zich gecommitteerd aan een 20% CO₂ emissiereductie in 2020 en een verhoging tot 30%, mits andere ontwikkelde landen zich committeren aan vergelijkbare reducties en ontwikkelingslanden adequate mitigatie-acties ondernemen. Daarom is de verwachting dat de Commissie voor de Europese Raad in juni een analyse zal presenteren van de maatregelen die nodig zouden zijn voor de EU om haar CO₂ emissies in 2020 met 30% te reduceren. Daarnaast zal zij, conform de richtlijn

handel in emissierechten, een beoordeling maken van de situatie van de energie-intensieve industrie met betrekking tot het risico op *carbon leakage*. De Commissie zal daarbij de vergelijkbaarheid van de acties van andere landen met de EU doelstelling analyseren.

23. Mededeling koolstofarme economie in 2050 (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.)

De Commissie zal een pad schetsen voor de transitie van de EU naar een koolstofarme economie in 2050, gericht op het bereiken van een reductie van broeikasgasemissies met 80–95% in 2050 ten opzichte van 1990. Daarbij zullen tussendoelen in het pad naar 2050, zoals een ambitieniveau voor 2030, worden geanalyseerd en zullen de strategieën richting 2050 per sector worden uitgewerkt.

Nederland verwelkomt deze activiteiten van de Commissie. Het is van groot belang dat de EU zich voorbereidt op langere termijn klimaatbeleid en de maatregelen die nodig zijn om een geloofwaardige EU bijdrage te leveren aan het beperken van de temperatuurstijging tot maximaal 2 graden boven pre-industrieel niveau. Daarbinnen past de EU-ambitie om haar CO₂ emissies in 2020 met 30% te reduceren, mits andere ontwikkelde landen zich committeren aan vergelijkbare reducties en ontwikkelingslanden adequate mitigatie-acties ondernemen. Het kabinet zou graag een concreet tijdspad verbinden aan de 2050 strategie. Deze zal al in 2010 moeten worden opgesteld.

a. Lopende agenda

In dit deel geeft het kabinet haar visie op actuele zaken en discussies in EU-kader, die, afgezien van de in de bijlage opgenomen belangrijke initiatieven, ook de Nederlandse aandacht blijven vragen.

Over de hele breedte van de inzet op slimme, duurzame en inclusieve groei is naar het oordeel van het kabinet van belang dat naast nieuwe maatregelen ook de **implementatie** van bestaande EU-wetgeving voortvarend wordt voortgezet. Dit geldt vooral voor het energie- en klimaatpakket van december 2008. In dit verband blijft ook de completering van de **interne markt** een permanente opdracht, die naar het oordeel van het kabinet in dit WWP voldoende nadruk krijgt. Wel dient daarbij aangetekend dat de toepassing van de **staatssteunregels** voor de centrale overheden zeer complex is. Het is daarom van belang dat de Commissie oog blijft houden voor de uitvoerbaarheid van de regels.

In 2010 worden **de Europese aanbestedingsrichtlijnen** door de Europese Commissie geëvalueerd (richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG). Dit biedt de mogelijkheid om te onderzoeken of de huidige aanbestedingsregels daadwerkelijk bijdragen aan een interne markt voor overheidsopdrachten, die gekenmerkt wordt door mededinging, innovatie en duurzaamheid. Van belang is om de aanbestedingsregels efficiënter en effectiever te maken, zodat de (administratieve) lasten voor bedrijven en overheden bij aanbesteden zo laag mogelijk worden en het Midden en Kleinbedrijf (MKB) een betere toegang te geven tot deelname aan overheidsopdrachten. Zowel in het kader van lastenverlaging als de verbetering van de toegang van het MKB tot opdrachten, zou de Europese Commissie kunnen overwegen om de geldende financiële drempels voor overheidsopdrachten voor leveringen en diensten, te doen verhogen.

Verder onderzoekt de Europese Commissie of zij in de loop van 2010 wetgeving wil introduceren op het gebied van **concessies voor diensten** en komt ze met een groenboek en een witboek op het gebied van **e-procurement**.

Door de Europese omschakeling van analoge televisie naar digitale televisie komt frequentiespectrum vrij, het zogenaamde **digitaal dividend**. Hierover komt de Commissie in 2010 met een aanbeveling en voor het radiospectrum met een actieplan. De Commissie wil dat alle lidstaten een deel van het digitaal dividend ook beschikbaar maken voor systemen voor (aardse) elektronische communicatie. De Commissie komt in 2010 met aanbevelingen en een actieplan: een Meerjaren Spectrum Beleidsplan dat moet uitmonden in een gezamenlijk Europees standpunt over de invulling van het digitaal dividend t.b.v. mobiele breedbandtoepassingen en een harmonisatiemaatregel met technische randvoorwaarden voor de invulling van het digitaal dividend t.b.v. mobiele breedbandtoepassingen. Van belang is dat meer zicht moet komen op mogelijke storingsproblematiek, voordat er bindende Europese afspraken kunnen worden gemaakt.

Op het gebied van **de consument** zal de Commissie komen met het jaarlijkse consumentenscorebord, een voorstel om namaakproducten tegen te gaan, een voorstel voor een integrale aanpak van collectieve acties, een initiatief over oneerlijke handelspraktijken en een voorstel voor maatregelen ter verbetering van de productveiligheid. Tenslotte zal de Commissie voorstellen doen om een aantal sectorale mededinging- en

staatssteunregels aan te passen (zoals bijvoorbeeld de mededingingsregels voor productie en verkoop van motorvoertuigen).

Nederland draagt de zwaardere rol van de **Europese Sociale Dialoog** in de beleidsprocessen een warm hart toe. Daar kunnen overheidswerkgevers (30% van de Europese arbeidsmarkt) niet terzijde blijven staan. De Nederlandse overheidswerkgevers hebben de afgelopen jaren uit eigen beweging aansluiting gezocht bij de zogenaamde cross-sectorale Sociale Dialoog waar de diverse sociale onderwerpen worden besproken. Het streven van de Commissie een besluit te nemen om de centrale overheidswerkgevers onder te brengen in een speciale sectorale overlegtafel voor centrale overheden, wordt in strijd met de subsidiariteit geacht. Dit zou betekenen dat veel politieke zaken op Europees niveau onderhandelbaar zouden kunnen worden, wat op gespannen voet kan komen te staan met de rechten die in nationale constituties aan parlementen worden toegekend. Ook is het allerm minst ondenkbaar dat reeds overeengekomen delen van het acquis rond de interne markt, en de begrenzing van overheid en markt opnieuw in discussie raken op een plek waar de nationale parlementen deze niet verwachten. Dit Commissievoornemen komt ongunstig uit, gezien het tijdsgewricht en de ingrijpende maatregelen waarvoor vrijwel alle lidstaten staan.

Voor het Europese **transportbeleid** zal in 2010 een evaluatie plaats hebben van het functioneren van de interne markt, inclusief cabotage. Deze wordt verwelkomd. De mededeling specifiek over de spoorvervoersmarkt zal echter kritisch worden gevolgd, gezien de relatie met de marktordering spoorpersonenvervoer. Voorts zullen maatregelen op het gebied van het efficiënt gebruik van technologie (waaronder de digitale tachograaf en elektronische tolsystemen) genomen worden en zal geïntegreerd maritiem beleid worden ontwikkeld. Wetgevende voorstellen op het terrein van ICT zullen overigens grondig worden bezien op hun gevolgen voor bestaande systemen, zoals de OV chipcard. Het kabinet verwelkomt weliswaar het aangekondigde actieplan verkeersveiligheid, maar betreurt dat de grensoverschrijdende handhaving van de verkeersveiligheid niet expliciet is opgenomen in het 2010 werkprogramma van de Europese Commissie. Nederland mist verder in het Werkprogramma de toegezegde richtsnoeren staatssteun inzake zeehavens. Juist in tijden van economische crisis is helderheid nodig over welke staatssteun wel en niet geoorloofd is. Vanwege het belang van de Europese concurrentiepositie van de maritieme sector is een verdere uitwerking van de strategische doelstellingen en aanbevelingen voor het zeevervoerbeleid van de EU tot 2018 (inclusief EU Maritime Space) en een vervolg op het actieprogramma Naiades voor de binnenvaart.

Op het waterdomein verwelkomt het kabinet het voorstel van de Commissie om de lijst prioritaire stoffen uit de Kaderrichtlijn Water te herzien, waar Nederland nauw betrokken is bij het totstandkomingstraject. Het kabinet is overigens voorstander om naast de stoffen en de milieukwaliteitsnormen ook met de bijpassende maatregelen op communautair niveau te komen.

De aangekondigde mededeling over de zeebekkens (Noordzee en Atlantisch gebied) wordt door het kabinet met oplettendheid gevolgd. Nut en noodzaak van een eventuele strategie voor deze regio zijn nog onvoldoende aangetoond.

In het WWP 2010 van de Commissie wordt het **Europees pact inzake immigratie en asiel** niet gememoreerd in de planning voor 2010. Belangrijk is wel te vermelden dat de Commissie dit voorjaar met een

rapport met aanbevelingen komt aan de Europese Raad met voorafgaande bespreking in de Justitie en Binnenlandse Zaken Raad van juni. De Europese Raad bevestigde eerder de beginselen van de totaalaanpak van migratie en het Europees pact inzake immigratie en asiel en benadrukte de noodzaak om alle maatregelen op een integrale wijze te implementeren en te evalueren.

In december 2009 heeft het Kabinet de Nederlandse visie op de **hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid**, «Vis, als duurzaam kapitaal», aan de Europese Commissie gezonden. Kern van de visie is dat een stevige hervorming noodzakelijk is. Daaruit zou een visserijbeleid moeten voortvloeien dat gericht is op een duurzaam gebruik van ecologisch kapitaal, een grotere rol geeft aan markt en ondernemerschap en een vereenvoudigde, maatschappelijk gedragen wijze van besluitvorming en uitvoering. Mede op basis van de inbreng van Nederland én die van andere lidstaten en belanghebbenden zal de Commissie richting geven aan de verdere discussie. De Commissie hoopt in december 2010 een pakket van concrete voorstellen te presenteren. .

Het Kabinet is verheugd dat de EU voornemens is om met voorstellen te komen voor **diergezondheid** en de teelt van GGO's waarbij de EC bepaalde bevoegdheden op nationaal niveau wil leggen. Nederland vindt het voorts van belang dat de Commissie ook voldoende initiatieven neemt voor het verbeteren van dierenwelzijn. Op dit terrein komt de Commissie helaas niet met concrete wetgevende voorstellen, maar is enkel voornemens een mededeling over het tweede Actieplan Dierenwelzijn te presenteren en een rapport over de implementatie van de diertransportverordening. Verder is vermeldenswaardig het plan van de Commissie voor een nieuw kader voor Plantengezondheid.

Met betrekking tot het EU-**onderzoeksbeleid** worden overigens nog gemist in het Commissie WWP de evaluatieresultaten van de Europese Onderzoeksraad in 2012 (ERC) en een mededeling over het actieplan nanotechnologie.

Wat betreft **vergroening, verduurzaming en klimaat** is Nederland blij met het werkprogramma van de Commissie. Het laat ambitie zien. Nederland heeft wel vraagtekens bij het geschetste tijdsplan. Nederland zou graag zien dat enkele voorstellen nog in 2010 zouden worden gepresenteerd. Zoals in de algemene inleiding reeds gesteld zal Nederland daarom de Commissie oproepen om zich te committeren tot presentatie nog in 2010 van de *Roadmap* naar een «*resource and carbon efficient*» Europa in 2020, de «Analyse van de Europese Commissie van het beleid dat nodig is voor een 30% EU emissie reductie» (de Europese Commissie had eerder aangegeven dat deze in juni 2010 klaar zou zijn) en, tenslotte, de «Mededeling over het Pad naar een koolstofarme economie in 2050».

De twee eerstgenoemde initiatieven zijn opgenomen in de lijst van voor Nederland belangrijke voorstellen.

Tot slot is Nederland benieuwd naar de planning van de herziening van de NEC-richtlijn, welke niet wordt genoemd in het Commissie werkplan.

b) Annex II van het Wetgevings- en Werkprogramma 2010

Twee klimaat initiatieven (betreffende de *practical policies required to implement a 30% EU emission reductionen de Roadmap for low carbon economy*), die de Commissie in Annex II opvoert, acht het kabinet van

dusdanig belang voor Nederland dat het kabinet deze heeft opgenomen in de bijlage I met voor Nederland belangrijke voorstellen.

Met betrekking tot een aantal andere beleidsinitiatieven uit Annex II, de zogenaamde indicatieve lijst van mogelijk strategische en prioritaire initiatieven «*under consideration*», wenst het kabinet nog het volgende op te merken, mede in aanmerking nemende dat de Commissie hier een indruk geeft van haar voornemens voor de periode na 2010.

Het voornaamste voorstel op **onderzoeks- en wetenschapsgebied** is zonder twijfel het voorstel voor het Achtste Kaderprogramma (KP8), voorafgegaan door de tussentijdse evaluatie van het lopende Zevende Kaderprogramma. Het voorstel voor KP8 zal bepalen hoe het grote gemeenschappelijke onderzoeksprogramma na 2013 eruit zal zien. Belangrijk hierbij is het thema van de vereenvoudiging van deelname aan de Europese programma's door het vereenvoudigen van administratieve lasten en procedures. Dit is van belang voor het verhogen van deelname van vooral industrie en MKB.

Daarnaast zal worden gewerkt aan een concreet werkprogramma voor de Europese Onderzoeksruimte (ERA) en komen er aanbevelingen voor Joint Programming (het gezamenlijk programmeren van onderzoek voor afzonderlijke lidstaten) op de terreinen van landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering, voeding en dieetgerelateerde gebieden en cultureel erfgoed. Voor het EIT (Europees Instituut voor Innovatie en Technologie) zal een Strategische Innovatie Agenda worden uitgewerkt.

Nederland kan zich vinden in de plannen die de Commissie heeft met het **onderzoeks- en innovatiebeleid**. Nederland heeft hoge verwachtingen ten aanzien van de plannen, vanwege de langer lopende plannen om meer synergie te bereiken tussen verschillende initiatieven op het gebied van onderzoek en innovatie, deelname aan programma's simpeler te maken en de administratieve lasten te verkleinen. Ook is Nederland blij met de prominente rol van onderzoek en innovatie in de EU2020-strategie. Nederland zal de plannen vooral ook met al deze ambities in het achterhoofd beoordelen.

De voorstellen op het terrein van **onderwijs** zijn geconcentreerd op mobiliteit, vaardigheden, beroepsonderwijs, hoger onderwijs, schooluitval en voor- en vroegschoolse educatie. Daarnaast wordt er gewerkt aan Europese benchmarks op de terreinen van mobiliteit, employability en beheersing van vreemde talen.

Het kabinet kan zich in grote lijnen vinden in de gekozen lijn. Nederland steunt Europees mobiliteitsbeleid dat internationalisering stimuleert. Alle jongeren moeten op termijn de kans krijgen om mobiel te zijn. Ook de voorstellen die direct voortvloeien uit de EU2020-strategie kunnen rekenen op Nederlandse steun, zoals op het terrein van hoger onderwijs, van het tegengaan van schooluitval en de Europese vaardighedenagenda. Nederland zal de subsidiariteit scherp in de gaten houden, met name waar het gaat om de inhoud van het onderwijs. Europese samenwerking op onderwijsterrein dient nadrukkelijk een vrijwillig karakter te houden.

In 2014 gaat het **nieuwe cohesiebeleid** van start. Eind dit jaar publiceert de Europese Commissie het Vijfde Cohesierapport met daarin haar visie hoe dit beleid eruit zou moeten komen te zien. Medio 2011 volgen naar verwachting de formele voorstellen. Dit betekent dat het debat over het cohesiebeleid dit jaar intensief gevoerd zal worden, binnen Europa en binnen Nederland. Van belang zijn:

- concentratie van middelen op minst ontwikkelde regio's in de minst ontwikkelde lidstaten
- beleidsfocus op Europe 2020

- synergie met beleid op EU (Kaderprogramma Onderzoek), nationaal (w.o. Pieken in de Delta) en decentraal niveau
- vereenvoudiging

Daarbij is van belang dat de Commissie bij de discussie over het cohesiebeleid aandacht besteedt aan verbeteringen van samenwerking in grensregio's, tevens veelal ook gebieden waarbinnen de demografische ontwikkeling zorgen baart door een krimpende bevolking.

Nederland verwelkomt de voorstellen op het terrein van **cultuur en creativiteit**. Deze hebben betrekking op creatieve industrie, Europese film, kunstenaarsmobiliteit en digitale bibliotheken. Daarnaast zullen de opvolgers van de subsidieprogramma's Cultuur en Media worden gepresenteerd. Nederland hecht eraan het belang te benadrukken van de verdere ontwikkeling van de Europese digitale bibliotheek (Europeana) en de daaraan verbonden auteursrechtelijke problematiek.

Met betrekking tot het **emancipatie**beleid zal de Commissie een voorstel doen voor de nieuwe Europese strategie voor gendergelijkheid. Daarnaast wordt gewerkt aan een voorstel op het terrein van ouderschapsverlof, waarnaar het kabinet met belangstelling uitziet.

Het kabinet is positief over de expliciete aandacht van de Commissie voor beleid gericht op gendergelijkheid. De uitvoering van het beleid inzake gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een verantwoordelijkheid van de lidstaten. Nederland heeft zelf in het Meerjarenbeleidplan Emancipatie 2006–2010 een aantal prioritaire thema's benoemd.

Verder wijst het kabinet op de verschillen in gendergelijkheid binnen de EU. Dat vraagt om een gedifferentieerde aanpak, die zich over vele beleidsvelden uitstrekt. Het kabinet is van mening dat beleid gericht op gendergelijkheid niet een geïsoleerd beleidsterrein betreft. Gendermainstreaming is juist van belang in diverse beleidsprogramma's. Het kabinet is positief over de voorgenomen inzet van de Commissie, zoals verwoord in het Vrouwenhandvest en ziet uit naar de uitwerking daarvan in de nieuw te ontwikkelen Routekaart 2011–2015 en door inbedding in de EU 2020 Strategie.